

Granskning av följsamhet till miljöprogrammet

Ystads kommun

Innehåll

1. Sammanfattning	2
2. Inledning	4
2.1. Bakgrund	4
2.2. Syfte och revisionsfrågor	4
2.3. Genomförande och avgränsning	5
2.4. Revisionskriterier	5
3. Granskningsresultat	6
3.1. Kännedom om miljöprogrammet	7
3.2. Organisation och styrning	8
3.3. Insatser, aktiviteter och samordning	12
3.4. Uppföljning	15
4. Slutsats	18
5. Källförteckning	20
6. Revisionskriterium	21
6.1. Kommunallagen (2017:725)	21
6.2. Kommunstyrelsens reglemente	21
7. Bilaga 1	22
8. Bilaga 2	28

1. Sammanfattning

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Ystads kommun har EY genomfört en granskning av kommunstyrelsens och nämndernas följsamhet till miljöprogrammet. Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsens och nämndernas följsamhet till kommunens miljöprogram är tillräcklig.

Den sammanfattande bedömningen är att kommunstyrelsens och nämndernas följsamhet till kommunens miljöprogram inte är tillräcklig. Bedömningen görs utifrån fastställda mål och att arbetet ska pågå i samtliga verksamheter enligt programmet.

Vi bedömer att kommunstyrelsen och nämnderna inte tillräckligt arbetar systematiskt eller genomför tillräckliga insatser och aktiviteter för att bidra till målen i miljöprogrammet. Bedömningen görs mot bakgrund att endast samhällsbyggnadsnämnden och myndighetsnämnden har formulerat nämndmål utifrån miljöprogrammets strategiska mål. Vi bedömer att nämndernas samordning behöver stärkas genom till exempel nämndsgemensamma mål. Därtill konstaterar vi att arbetet med miljöprogrammet är utspritt på olika funktioner, att det saknas centrala resurser och en tydlig politisk sakägare. Vi bedömer vidare att nuvarande organisation inte möter upp mot miljöprogrammets ambitioner och att hållbarhetsombudens roll behöver tydliggöras. Vi ser även ett värde i att tydliggöra kommunstyrelsens roll och uppgifter utifrån miljöprogrammets strategiska mål.

Slutligen bedömer vi att nämndernas uppföljning av miljöarbetet till viss del är tillräcklig. Däremot bedömer vi att kommunstyrelsen inte genomför en tillräcklig analys av uppföljningen av kommunens samlade miljöarbete i enlighet med miljöprogrammet. Vi ser positivt på att arbetet med miljöprogrammet årligen följs upp i ett hållbarhetsboksut. Däremot bedömer vi att uppföljningen bör generera förslag på nya insatser och åtgärder där uppföljning pekar på att målen inte kommer nås.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att:

- ▶ Säkerställa att tjänstepersoner och politiker har god kännedom om hållbarhetsfrågor samt Ystads kommuns miljöprogram. Detta är särskilt viktigt i ingåendet av en ny mandatperiod.
- ▶ Tydliggöra hållbarhetsombudens uppdrag.
- ▶ Tydliggöra kommunstyrelsens roll och uppgifter utifrån miljöprogrammets strategiska mål.
- ▶ Säkerställa att samordning mellan nämnder sker där så är lämpligt i kommunens samlade miljöarbete.
- ▶ Genomföra en årlig analys i samband med uppföljningen av kommunens samlade miljöarbete i enlighet med miljöprogrammet. Med hjälp av analysen där så är lämpligt fatta beslut om uppdrag och nya prioriteringar för att nå målen i miljöprogrammet.

Vi rekommenderar nämnderna att:

- ▶ Tydliggöra hur nämnden bland annat genom målstyrning och konkreta aktiviteter ska arbeta för att målen i miljöprogrammet uppfylls.
- ▶ Förbättra användningen av det verksamhetssystem för uppföljning som Ystads kommun valt för sin uppföljning av mål och styrande dokument.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Ystads kommun arbetar för hållbarhet i ett miljömässigt, socialt och ekonomiskt perspektiv. Målet är att skapa goda och attraktiva livsmiljöer för dem som besöker, bor och verkar i kommunen.

Ystads kommuns befintliga miljöprogram antogs av kommunfullmäktige 2021-04-22 §130¹ och gäller för samtliga nämnder och kommunstyrelsen. I programmet beskrivs kommunens strategiska mål gällande miljöområdet med utgångspunkt i det kommunövergripande målet *I Ystad finns hållbara, attraktiva livsmiljöer och förutsättningar för en god jämlik hälsa och livskvalitet i hela kommunen.*

Revisorerna i kommunen har, utifrån en bedömning av väsentlighet och risk, funnit det vara angeläget att granska följsamheten till miljöprogrammet och om denna är ändamålsenlig.

2.2. Syfte och revisionsfrågor

Granskningens syfte har varit att bedöma om kommunstyrelsens och nämndernas följsamhet till kommunens miljöprogram är tillräcklig. I granskningen har följande revisionsfrågor besvarats:

- ▶ Har kommunstyrelsen och nämnderna kännedom om miljöprogrammet?
- ▶ Arbetar kommunstyrelsen och nämnderna på ett systematiskt sätt för att bidra till den önskade riktningen och målen som miljöprogrammet har fastställt?
- ▶ Genomför styrelsen och nämnderna tillräckliga insatser och aktiviteter för att nå målen?
  - Inom vilka områden sker inte tillräckliga insatser?
- ▶ Sker det någon samordning av arbetet mellan nämnderna?
- ▶ Genomför kommunstyrelsen och nämnderna en tillräcklig uppföljning av arbetet som genomförs inom den egna nämndens verksamhet?

---

¹ Ersatte Miljöprogram KF 2014-08-21, §108/2014 med tillhörande handlingsplaner samt Energi- och Klimatstrategi KF 2015-09-17 §.

2.3. Genomförande och avgränsning

Granskningen avser kommunstyrelsen och samtliga nämnder. Granskningen har genomförts genom intervjuer och dokumentstudier. Intervjuer har genomförts med kommunens nyckelfunktioner i det övergripande miljöarbetet.

Inom ramen för granskningen har en enkät skickats ut till alla förtroendevalda nämndsledamöter och tjänstepersoner i respektive förvaltnings ledningsgrupp². Enkäten innehöll 10-15 frågor och var uppdelad i två delar: allmänna frågor och frågor om Ystads kommuns miljöprogram. Enkätfrågorna syftade till att undersöka förtroendevaldas och tjänstepersoners kännedom av miljöprogrammet, dess påverkan på styrningen av verksamheten, hur miljöarbetet samordnas inom kommunen och vilket uppföljningsarbete som bedrivs inom ramen för miljöprogrammet. Enkäten skickades ut den 15 november och sista svarsdag sattes till den 25 november. På grund av låg svarsfrekvens förlängdes svarstiden till den 2 december. Under perioden skickades mejl ut vid tre tillfällen med påminnelse om att besvara enkäten. Den totala svarsfrekvensen uppgick till ungefär 42 procent, vilket motsvarar 37 av totalt 89 möjliga respondenter.

2.4. Revisionskriterier

Granskningens bedömningar utgår från följande revisionskriterier, för att läsa mer om revisionskriterierna se avsnitt 6.

- ▶ Kommunallagen (2017:725)
- ▶ Kommunstyrelsens och nämndernas reglementen
- ▶ Miljöprogram för Ystads kommun 2021-2025

---

² Se Bilaga 2 för en sammanställning av enkätfrågorna.

3. Granskningsresultat

Miljöprogram för Ystads kommun 2021-2025

Miljöprogrammet utgår från det övergripande målet *I Ystad finns hållbara, attraktiva livsmiljöer och förutsättningar för en god jämlik hälsa och livskvalitet i hela kommunen*. Det övergripande målet är en gemensam utgångspunkt för kommunens arbete med miljö- och folkhälsa. Kopplat till målet finns fem strategiska miljömål med tillhörande inriktningar för att uppnå målen:

- ▶ Vattenmiljöer i balans
  - ▶ *Havet, sjöarna och vattendragen ska ha en god miljö*
  - ▶ *Hållbart nyttjande av vattenresurser*
- ▶ Hållbart nyttjande av markresurser
  - ▶ *Ett hållbart samhälle*
  - ▶ *Ett rikt odlingslandskap och en levande landsbygd*
- ▶ En rik natur- och kulturmiljö
  - ▶ *Förstärka och förbättra med ekosystemtjänster*
  - ▶ *Bevara, använda och utveckla värdefulla natur- och kulturmiljöer*
  - ▶ *Goda möjligheter till friluftsliv*
- ▶ En giffri miljö och ett mer resurseffektivt samhälle
  - ▶ *Giffri vardag och hållbar konsumtion*
  - ▶ *Föroreningar i luft, mark och vatten*
  - ▶ *Cirkulära flöden*
- ▶ Begränsad klimatpåverkan i ett klimatsäkert samhälle
  - ▶ *Ett hållbart trafiksystem*
  - ▶ *Begränsad klimatpåverkan samt produktion och användning av energi*
  - ▶ *Anpassa samhället för ett förändrat klimat*

I miljöprogrammet framgår det att arbetet för en hållbar utveckling genomsyrar hela Ystads kommuns uppdrag och ska vara en naturlig del av arbetet i samtliga verksamheter. Med hjälp av miljöprogrammet är det möjligt att sätta enskilda beslut i ett större perspektiv och på så sätt gynna utvecklingen på lång sikt.

3.1. Kännedom om miljöprogrammet

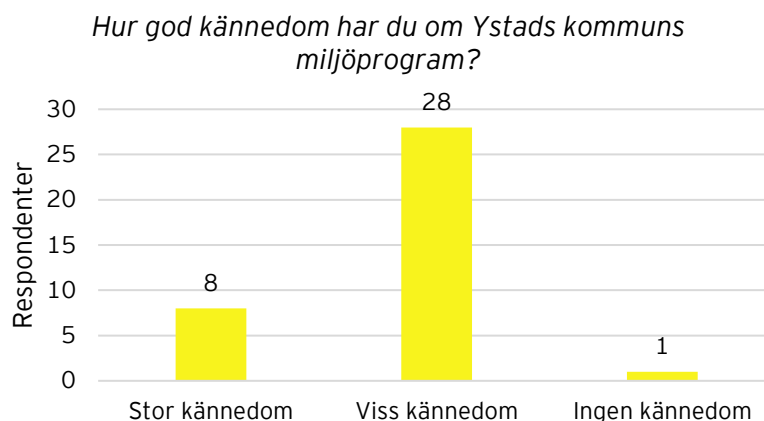
Avsnittet syftar till att besvara om kommunstyrelsen och nämnderna har kännedom om miljöprogrammet.

3.1.1. Iakttagelser

Inom ramen för granskningen har en enkät riktats till förtroendevalda politiker i kommunstyrelsen och nämnderna samt tjänstepersoner i förvaltningarnas ledningsgrupper.

Diagrammet nedan illustrerar svarsfördelningen på enkätfrågan om hur god kännedom respondenten har om kommunens miljöprogram.

Diagram 1.

Från diagrammet framgår det att åtta respondenter har stor kännedom, 28 respondenter har viss kännedom och en respondent har ingen kännedom om miljöprogrammet. Det finns ingen tydlig skillnad i svarsfördelningen mellan förtroendevalda och tjänstepersoner.

Intervjuade upplever att miljöprogrammet är relativt välkänt jämfört med kommunens övriga styrdokument. Därtill framgår det att intervjuade upplever att det finns en god kännedom kring miljöprogrammet på ledningsnivå. Intervjuade uppger även att kännedomen kring miljöprogrammet skiljer sig åt mellan förvaltningarna.

3.1.2. Bedömning

Utifrån granskningens iakttagelser är bedömningen att det delvis finns en kännedom om miljöprogrammet. Kännedomen skiljer sig mellan förvaltningarna.

3.2. Organisation och styrning

Avsnittet ämnar besvara om kommunstyrelsen och nämnderna arbetar på ett systematiskt sätt för att bidra till den önskade riktningen och målen som miljöprogrammet har fastställt.

3.2.1. Iakttagelser

Organisation

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan med ett helhetsansvar för kommunens verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning. Styrelsen ska leda kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och gemensamma nämnders verksamhet. I kommunstyrelsens reglemente framgår det att styrelsen ska ansvara för det strategiska hållbarhetsarbetet vilket inkluderar ansvaret för övergripande styrdokument³.

Vid intervju framkommer det att kommunen fram till 2019/2020 bedrev hållbarhetsarbetet inom en avdelning under kommunstyrelsen där tjänstepersonal med hållbarhetsfunktioner var placerade. Efter en omorganisering flyttades flertalet hållbarhetsfunktioner ut till förvaltningarna. Hållbarhetsutskottet⁴ finns fortsatt organiserat under kommunstyrelsen. I kommunstyrelsens delegationsordning⁵ framgår det att hållbarhetsutskottet har delegation att besvara remisser samt utse pristagare till kommunens hållbarhetspris. Hållbarhetsutskottet omnämns inte i kommunstyrelsens reglemente, likt arbetsutskottet. Enligt uppgift upphörde hållbarhetsutskottet från 2023-01-01.

I nuvarande organisation är kvalitetsstrategen placerad inom ledning och utveckling under kommunstyrelsen och miljö- och klimatstrategen samt kommunekologen inom samhällsbyggnadsförvaltningen under samhällsbyggnadsnämnden. Miljö- och klimatstrategen arbetar 50 procent riktat mot miljöprogrammet. Vid intervju framkommer det att det upplevs att det är för få personella resurser kopplat till miljöprogrammet. Därtill arbetar hållbarhetsombud⁶ med frågor avseende miljö- och social hållbarhet ute i förvaltningarna⁷.

Tabellen nedan redogör för en sammanställning av funktioner med uttalade hållbarhetsuppdrag inom kommunen.

---

³ Kommunstyrelsens reglemente fastställdes av kommunfullmäktige 2022-10-20.

⁴ Miljöutskott i tidigare organisation.

⁵ Delegationsordning för kommunstyrelsen fastställdes av kommunstyrelsen 2022-04-28.

⁶ Miljöombud i tidigare organisation.

⁷ Två hållbarhetsombud arbetar inom kultur och utbildning, ett ombud inom social omsorg, två ombud inom samhällsbyggnadsförvaltningen (varav en är miljö- och klimatstrategen) samt ett ombud inom ledning och utveckling (kvalitetsstrategen). Därtill har fem helägda bolag samt Ystad-Österlenregionens miljöförbund hållbarhetsombud.

Tabell 1. Hållbarhetsfunktioner

Hållbarhetsfunktion/er	Styrelse/Förvaltning	Uppdrag
Hållbarhetsutskottet	Kommunstyrelsen	Uppföljande uppdrag. Delegation att besluta om remisser och hållbarhetspris.
Hållbarhetsombud	Kultur och utbildning/social omsorg/samhällsbyggnad/ledning och utveckling	Stöd till förvaltningarna i hållbarhetsfrågor. Uppföljning till hållbarhetsbokslut.
Miljö- och klimatstrategi	Samhällsbyggnadsförvaltningen	Tjänst på 50 procent som miljöstrateg kopplat till miljöprogrammet. Sammanställer hållbarhetsbokslut.
Kommunekolog	Samhällsbyggnadsförvaltningen	Naturvårdsprogram, luft- och vattenprovtagning m.m.
Kvalitetsstrategi	Ledning och utveckling, kommunledningskontoret	Samordnar hållbarhetsutskottet. Sammanställer hållbarhetsbokslut. Kontaktperson till Glokala Sverige.

Intervjuade upplever att det inte finns någon tydlig styrning från kommunstyrelsen avseende miljöarbetet. Det finns ingen kännedom om huruvida kommunstyrelsen gett uppdrag till nämnderna kopplat till miljöprogrammet. Hållbarhetsutskottet saknar personella resurser och har ingen egen budget. Av intervjuerna framgår det att den gemensamma uppfattningen är att det saknas centrala medel och centralt placerade personer kopplat till miljöprogrammet.

Intervjuade uppger att det huvudsakliga miljöarbetet genomförs i förvaltningarnas verksamheter. Hållbarhetsombuden agerar stöd till förvaltningarna i miljöarbetet och är placerade i respektive förvaltning där majoriteten av deras tjänstgöring utförs. Uppdraget som hållbarhetsombud är pålagt på ombudens ordinarie tjänst. Av intervjuerna framgår det att hållbarhetsombudens uppdrag inte är tydliggjort och att förutsättningarna för att utföra uppdraget skiljer sig åt mellan förvaltningarna. Det framgår vidare att den organisatoriska placeringen av ombuden är viktig för att kunna få samt sprida kunskap kring miljöprogrammet. Intervjuade upplever en svårighet med att som hållbarhetsombud vara insatta i hela verksamhetens arbete med miljöprogrammet. Enligt uppgift pågår ett arbete med att se över ombudens uppdrag.

Styrning

Ystads kommun har flertalet styrdokument såsom strategier, handlingsplaner och riktlinjer med koppling till miljöprogrammet och dess strategiska mål. Tabellen nedan är en sammanställning av styrdokument samt vilket av de strategiska målen i miljöprogrammet som de huvudsakligen är kopplade till.

Tabell 2. Styrdokument

Styrdokument	Mål i miljöprogrammet
Översiktsplan Kommunen Ystad 2030	Samtliga strategiska mål
Fördjupade översiktsplaner - Staden Ystad 2030 och Svarte	<i>Hållbart nyttjande av markresurser, Vattenmiljöer i balans, Rik natur- och kulturmiljö, Begränsad klimatpåverkan i ett klimatsäkert samhälle</i>
Inköpsstrategi för Ystads kommun och helägda bolag	<i>En giftfri miljö och ett mer resurseffektivt samhälle</i>
Handlingsplan för förvaltning och skydd av kusten	<i>Begränsad klimatpåverkan i ett klimatsäkert samhälle, Rik natur- och kulturmiljö</i>
Ystads kommuns riktlinjer för bostadsförsörjning 2018-2022	<i>Hållbart nyttjande av markresurser</i>
Kemikalieplan	<i>En giftfri miljö och ett mer resurseffektivt samhälle</i>
Naturvårdsprogram för Ystads kommun	<i>Rik natur- och kulturmiljö</i>
Trafikstrategi 2019-2030 för Ystads kommun	<i>Begränsad klimatpåverkan i ett klimatsäkert samhälle, Hållbart nyttjande av markresurser</i>
Strategier och riktlinjer för parkering	<i>Hållbart nyttjande av markresurser</i>
Cykelstrategi och Cykelplan 2018-2028	<i>Begränsad klimatpåverkan i ett klimatsäkert samhälle, Hållbart nyttjande av markresurser</i>
Gemensam kretsloppsplan 2021-2030 ⁸	<i>En giftfri miljö och ett mer resurseffektivt samhälle</i>
Vattenplan	<i>Vattenmiljöer i balans</i>

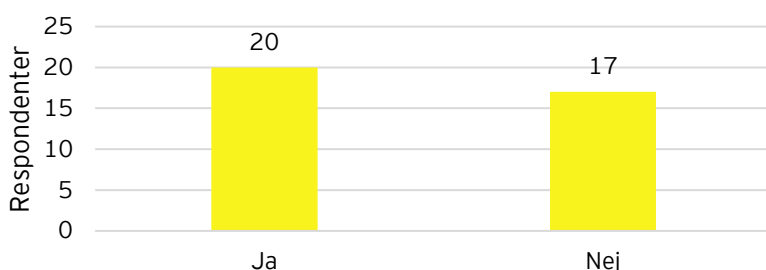
Utifrån genomförda intervjuer kan det noteras att kännedomen om de styrande dokumenten kopplade till miljöprogrammet varierar. Därtill upplever intervjuade att det finns en brist i följsamheten till antagna styrdokument.

⁸ Planen är gemensam för Kävlinge, Lomma, Simrishamn, Sjöbo, Skurup, Svedala, Tomelilla, Trelleborg, Vellinge och Ystad.

Svarsfördelningen på enkätfrågan om det avsätts tillräckliga resurser för att nå målen i miljöprogrammet illustreras i diagrammet nedan.

Diagram 2.

Enligt din uppfattning, avsätts tillräckliga resurser (t.ex. personal, medel, tid) för att nå målen i miljöprogrammet med sikte på 2025?

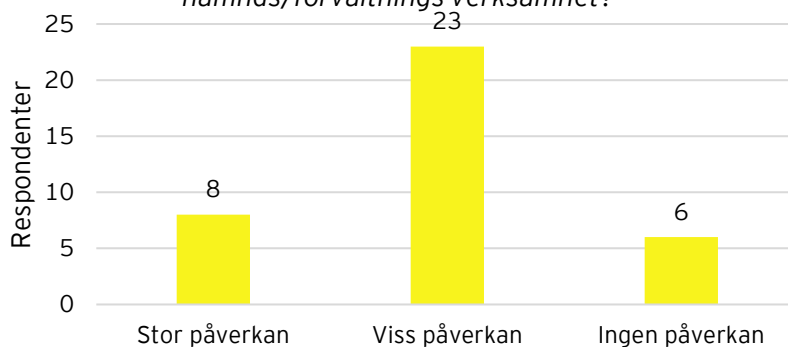

Knappt hälften av respondenterna, cirka 46 procent⁹ anser att det inte avsätts tillräckligt med resurser för att nå målen i miljöprogrammet med sikte på 2025.

Diagrammet nedan illustrerar respondenternas svar på frågan om hur stor påverkan miljöprogrammet har i styrningen av den egna verksamheten.

Diagram 3.

Enligt din uppfattning, hur stor påverkan har miljöprogrammet i styrningen av din nämnds/förvaltnings verksamhet?

Av diagrammet framgår det att majoriteten, cirka 62 procent¹⁰, anser att miljöprogrammet har viss påverkan.

---

⁹ 17 av 37 respondenter.

¹⁰ 23 av 37 respondenter.

3.3. Insatser, aktiviteter och samordning

Syftet med avsnittet är att besvara om styrelsen och nämnderna genomför tillräckliga insatser och aktiviteter för att nå målen. Vidare ämnar avsnittet besvara om det sker någon samordning av arbetet mellan nämnderna.

3.3.1. Iakttagelser insatser och aktiviteter

Miljöprogrammet är ett av kommunens övergripande styrdokument som används av respektive nämnd och förvaltning i det årliga arbetet med att utarbeta och formulera styrelse-/nämndsmål, aktiviteter och indikatorer kopplat till målstyrningen. I programmet framgår det att den egna verksamhetens miljöpåverkan och möjligheter ska vara utgångspunkten i framtagandet av mål, aktiviteter och indikatorer. Syftet är att säkerställa att det som arbetas fram av verksamheterna går i linje med miljöprogrammets inriktningar och tillsammans bidrar till att målen uppnås.

I erhållen delårsrapport per 31 augusti 2022 återfinns styrelsen och nämndernas måluppföljning.

Tabellen nedan redogör för om kommunstyrelsen och respektive nämnd har brutit ned egna mål och aktiviteter kopplat till miljöprogrammets övergripande mål¹¹. Det övergripande målet är en gemensam utgångspunkt för kommunens arbete med både miljö och folkhälsa. Tabellen utgår från det övergripande hållbarhetsmålet men redovisar enbart nämndernas mål kopplade till miljöprogrammet.

Tabell 3. Styrelse-/nämndsmål kopplade till miljöprogrammets övergripande mål - miljö

Styrelse/nämnd	Mål kopplade till miljöprogrammets övergripande mål	Aktiviteter
Kommunstyrelsen	Inga kopplade mål	Ja
Barn- och Utbildningsnämnden	Inga kopplade mål	Nej
Gymnasienämnden	Inga kopplade mål	Nej
Kulturnämnden	Inga kopplade mål	Nej
Myndighetsnämnden	<i>Genom funktionella och relevanta trafikföreskrifter upprätthåller vi ett tillgängligt och tryggt trafiksystem för hållbar tillväxt och tillgänglighet för alla målgrupper, som möter såväl invånares som besökare och näringslivets behov.</i>	Ja
	<i>I myndighetsutövningen verkar vi för arkitektur, form och design som bidrar till ett hållbart, jämlikt och mindre segregerat</i>	Ja

¹¹ Se bilaga 1 för en fullständig beskrivning av mål och aktiviteter kopplade till det övergripande hållbarhetsmålet d.v.s. både miljö och folkhälsa.

	<i>Samhälle med omsorgsfullt gestaltande livsmiljöer.</i>	
Samhällsbyggnadsnämnden	<i>Vi arbetar strategiskt för att kvalitet och attraktivitet ska utvecklas hållbart i hela kommunen, såväl i staden som i byar och på landsbygden.</i>	Ja
	<i>Vi driver utveckling som säkerställer god vattenkvalitet i vattenmiljöer, dricksvattensystem med beredskap för ett förändrat klimat.</i>	Ja
	<i>Vi erbjuder och utvecklar parker, kultur- och naturmiljöer samt rekreationsområden för olika grupperns behov, genom att förmedla och förädla de tillgångar som kommunen har.</i>	Ja
	<i>Vi upprätthåller ett ändamålsenligt klimatsmart och tryggt trafiksystem för hållbar tillväxt och god tillgänglighet för alla målgrupper, som möter såväl invånarens som besökarens och näringslivets behov.</i>	Nej
	<i>Vi bidrar till ett resurseffektivt samhälle med hälsosamma, giftfria miljöer och begränsad klimatpåverkan.</i>	Ja
Socialnämnden	Inga kopplade mål	Nej

Källa: Delårsrapport 2 31 augusti 2022 och tertialrapport 2 2022

Av tabellen framgår det att mål och aktiviteter kopplat till miljöprogrammet skiljer sig mellan nämnderna.

Även intervjuade framför att arbetet kopplat till miljöprogrammet skiljer sig åt mellan förvaltningarna. Nämnderna har kommit olika långt i hur de formulerar sina mål och planerar aktiviteter. Det råder ingen samstämmighet mellan nämndernas arbete avseende nämndsmål.

Intervjuade framför att nämnderna har möjlighet till att få stöd från de uttalade hållbarhetsfunktionerna i kommunen kopplat till hållbarhetsfrågor och miljöprogrammet. Enligt uppgift ber nämnderna om stöd endast i liten utsträckning.

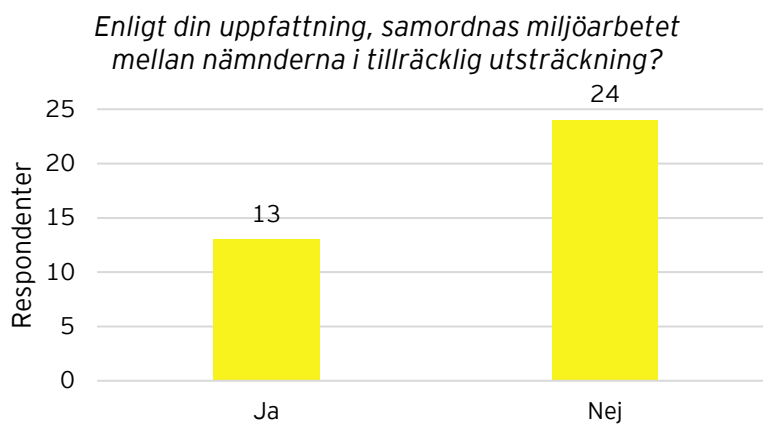
3.3.2. Iakttagelser samordning

I kommunstyrelsens reglemente framgår det att styrelsen har ett samordningsansvar.

Intervjuade upplever att det inte finns någon samordning av arbetet kring miljöprogrammet mellan nämnderna. Det finns inte centralt placerade personer under kommunstyrelsen för samordning. Vid intervju framkommer det att kommunen funderar på att tillsätta en kommuncentral personell resurs med samordningssyfte gällande fastigheter, denna resurs skulle kunna ha en positiv

påverkan gällande miljöarbetet genom att t.ex. kunna arbeta med energieffektivisering. Enligt uppgift genomförs ingen samordning av nämndsmålen. Grunden i styrmodellen är att de övergripande målen är destinerade till olika nämnder. Däremot är målen enligt uppgift alltid destinerade till flera nämnder eftersom det krävs ett gemensamt arbete för att uppnå måluppfyllelse. I tabell 3 framgår det att det inte finns nämndsgemensamma mål.

Diagram 4.

I svaren från genomförd enkät framgår det att nästan 65 procent¹² av respondenterna anser att miljöarbetet inte samordnas mellan nämnderna i tillräcklig utsträckning.

Av fritextsvaren från vår enkät besvaras frågan om vad i samordningen kan utvecklas av en respondent:

"Få in målen i ordinarie målstyrning, avskaffa hållbarhetsrapportering och följ upp precis som alla andra mål".

3.3.3. Bedömning

Vi bedömer att kommunstyrelsen och nämnderna inte tillräckligt arbetar för att bidra till målen i miljöprogrammet med sikte på 2025. Vi ser det som en brist att endast samhällsbyggnadsnämnden och myndighetsnämnden har formulerat nämndmål utifrån miljöprogrammets strategiska mål. Övriga nämnder behöver formulera nämndmål med koppling till miljöprogrammets strategiska mål.

Med tydligare nämndmål torde nämnderna lättare kunna genomföra insatser och aktiviteter för att nå målen. Även uppföljning och samordning av miljöarbetet borde underlättas. Vi bedömer att hållbarhetsombudens roll behöver tydliggöras och deras placering i respektive förvaltning ses över. Vår bedömning är att ombuden behöver ha tillgång till sina förvaltningsledningar för att på bästa sätt kunna fungera

---

¹² 24 av 37 respondenter.

som ett stöd, delta i planering samt ta del av och delge information. Vi bedömer att nuvarande organisation inte möter upp mot miljöprogrammets ambitioner och att man även bör fundera över antalet ombud då vissa nämnder har stora och skiftande verksamheter.

Vi konstaterar att arbetet med miljöprogrammet är utspritt på olika funktioner, att det saknas centrala resurser och det saknas en tydlig politisk sakägare. Vi bedömer att det inte sker en tillräcklig samordning av arbetet mellan nämnderna.

Det övergripande målet och de strategiska målen i miljöprogrammet är av kommunövergripande karaktär och många insatser och aktiviteter kommer att kräva samordning. Samordningen av miljöarbetet behöver stärkas i Ystads kommun genom till exempel nämndsgemensamma mål. På en övergripande nivå saknar vi även beslut om nya insatser då uppföljning visar att mål inte kommer att nås till 2025.

3.4. Uppföljning

Avsnittet ämnar besvara om kommunstyrelsen och nämnderna genomför en tillräcklig uppföljning av arbetet som genomförs inom den egna nämndens verksamhet.

3.4.1. Iakttagelser

Enligt kommunstyrelsens reglemente ska styrelsen i samråd med nämnderna följa upp de fastställda målen och återrapportera till fullmäktige.

I miljöprogrammet framgår det att nämnd-/styrelsemål, aktiviteter och indikatorer kopplade till miljöprogrammet årligen ska följas upp genom kommunens befintliga uppföljningssystem. Vidare framgår det att den årliga bedömningen av det övergripande målet ska bygga på en analys och sammanvägning av indikatorutfall, utfall för nämnd-/styrelsemål och förvaltningsledningarnas bedömning av hur väl genomföra aktiviteter bidragit till målet. Utifrån resultatet ska även en gemensam analys som underlag för planering göras, vilket kan innebära förändringar och nya prioriteringar.

Vid intervju framkommer det att uppföljning av mål och strategier kopplat till miljöprogrammet sker på övergripande nivå årligen i ett hållbarhetsbokslut. Bokslutet är en bilaga till årsredovisningen och en uppföljning av hur väl kommunen lyckats i arbetet med att nå de mål som ställts upp i miljöprogrammet. Bokslutet utgår från de fem strategiska målen i miljöprogrammet och innefattar en uppföljning av indikatorer och aktiviteter kopplade till målen.

Som en del av hållbarhetsombudens uppdrag ska ombuden årligen sammanställa den egna verksamhetens arbete kopplat till miljöprogrammet i hållbarhetsbokslutet. Intervjuade upplever att det finns en svårighet att sammanställa en stor verksamhet. Därtill upplever intervjuade inte att det som presenteras i hållbarhetsbokslutet får en verkan för planeringen framåt. Statistiken som presenteras i hållbarhetsbokslutet fungerar som en överblicksbild men resulterar inte i beslut om nya åtgärder.

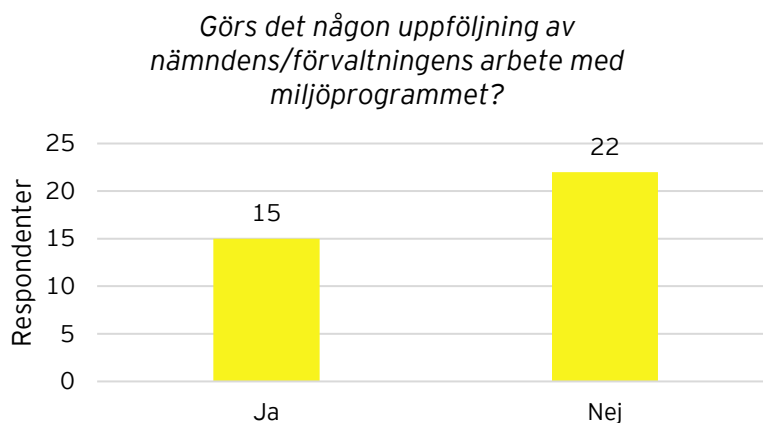

Genom kommunens uppföljningssystem Stratsys följer verksamheterna upp de nämndmål och aktiviteter som har formulerats utifrån kommunens övergripande mål och de strategiska målen i hållbarhetsprogrammen. Intervjuade upplever svårigheter med att följa upp arbetet i Stratsys. Enligt uppgift möjliggör Stratsys att tagga styrdokument till aktiviteter. Funktionen lades till för att möjliggöra uppföljning av programmen kopplat till målstyrningen men enligt uppgift används funktionen i väldigt liten utsträckning eller inte alls av verksamheterna. Vid tiden för granskningen har en kompletterande modul till Stratsys beställts med syfte att fokusera på arbetet med och uppföljningen av styrdokumentet, däribland miljöprogrammet och tillhörande hållbarhetsdokument.

Inom ramen för granskningen har det varit en utmaning att få tag på projektdokumentation såsom uppföljning av mål och aktiviteter kopplade till miljöprogrammet från förvaltningarna. I synnerhet verkar det vara svårt att generera dokumentation från Stratsys, det system som just är tänkt att underlätta uppföljningen av kommunens mål.

Hållbarhetsombuden träffas fyra gånger per år. Mötena sammankallas av miljö- och klimatstrategen. Intervjuade framför att mötena fungerar som en informationskanal mellan de olika förvaltningarna.

Diagram 5.

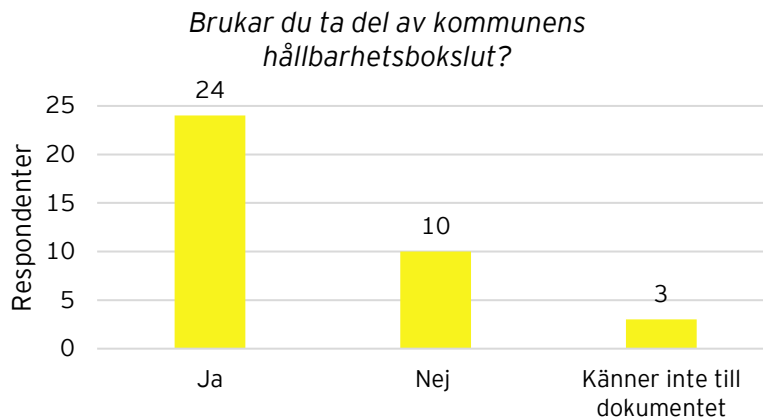

På enkätfrågan *Görs det någon uppföljning av nämndens/förvaltningens arbete med miljöprogrammet?* har nästan 60 procent¹³ av respondenterna svarat nej.

---

¹³ 22 av 37 respondenter.

Diagram 6.

På enkätfrågan *Brukas du ta del av kommunens hållbarhetsbokslut?* har 24 respondenter svarat ja, tio respondenter har svarat nej, och tre personer har svarat att de inte har någon kännedom om dokumentet.

3.4.2. Bedömning

Vi bedömer att nämndernas uppföljning av miljöarbetet till viss del är tillräcklig. Nämnderna genomför aktiviteter men behöver förbättra sin användning av kommunens upphandlade verksamhetssystem för uppföljning. Vi bedömer att nuvarande system för uppföljning inte används optimalt.

Vi bedömer vidare att kommunstyrelsen inte genomför en tillräcklig analys av uppföljningen av kommunens samlade miljöarbete i enlighet med miljöprogrammet. Vi ser det som positivt att kommunen årligen följer upp miljöprogrammet i ett hållbarhetsbokslut. Däremot får bokslutet ingen verkan för kommunens samlade miljöarbete framåt. I detta bedömer vi att kommunstyrelsen i högre grad behöver agera utifrån sitt uppdrag i reglemente att leda kommunens strategiska hållbarhetsarbete. Vi har i denna granskning inte kunnat ta del av några nya beslut med anledning av uppföljningen. Hållbarhetsbokslutet bedömer vi kan utvecklas genom att tydligare ge förslag på nya åtgärder där målen till 2025 befaras att inte uppnås snarare än att bara ge goda exempel på redan genomförda insatser. Vidare ser vi ett värde i att tydliggöra kommunstyrelsens roll och uppgifter utifrån miljöprogrammets strategiska mål även om hållbarhetsutskottet upphörde vid årsskiftet.

4. Slutsats

Vår sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsens och nämndernas följsamhet till miljöprogrammet inte är tillräcklig. Bedömningen görs utifrån fastställda mål och att arbetet ska pågå i samtliga verksamheter enligt programmet.

Vi bedömer att kommunstyrelsen och nämnderna inte tillräckligt arbetar systematiskt eller genomför tillräckliga insatser och aktiviteter för att bidra till målen i miljöprogrammet. Bedömningen görs mot bakgrund att endast samhällsbyggnadsnämnden och myndighetsnämnden har formulerat nämndmål utifrån miljöprogrammets strategiska mål. Vidare finns en avsaknad av en samlad analys av kommunens arbete med miljöprogrammet. Vi bedömer att det inte sker en tillräcklig samordning av arbetet mellan nämnderna. Samordning kan stärkas genom till exempel nämndsgemensamma mål. Därtill konstaterar vi att arbetet med miljöprogrammet är utspritt på olika funktioner, att det saknas centrala resurser och en tydlig politisk sakägare. Vi bedömer vidare att nuvarande organisation inte möter upp mot miljöprogrammets ambitioner och att hållbarhetsombudens roll behöver tydliggöras. Vi ser även ett värde i att tydliggöra kommunstyrelsens roll och uppgifter utifrån miljöprogrammets strategiska mål.

Slutligen bedömer vi att nämndernas uppföljning av miljöarbetet till viss del är tillräcklig. Däremot bedömer vi att kommunstyrelsen inte genomför en tillräcklig analys av uppföljningen av kommunens samlade miljöarbete i enlighet med miljöprogrammet. Vi ser positivt på att arbetet med miljöprogrammet årligen följs upp i ett hållbarhetsbokslut. Däremot bedömer vi att uppföljningen bör generera förslag på nya insatser och åtgärder där uppföljning pekar på att målen inte kommer nås.

Revisionsfråga	Svar
<ul style="list-style-type: none"> ▶ Har kommunstyrelsen och nämnderna kännedom om miljöprogrammet? 	Delvis. Kännedomen skiljer sig åt mellan nämnderna.
<ul style="list-style-type: none"> ▶ Arbetar kommunstyrelsen och nämnderna på ett systematiskt sätt för att bidra till den önskade riktningen och målen som miljöprogrammet har fastställt? 	Nej. Endast samhällsbyggnadsnämnden och myndighetsnämnden har nämndmål med tydlig koppling till miljöprogrammets strategiska mål.
<ul style="list-style-type: none"> ▶ Genomför styrelsen och nämnderna tillräckliga insatser och aktiviteter för att nå målen? Inom vilka områden sker inte tillräckliga insatser? 	Delvis. Den samlade analysen av kommunens arbete finns inte. Uppföljning av hållbarhetsarbetet sker i årliga hållbarhetsbokslut. Hållbarhetsombudens roll och placering i respektive förvaltning bör ses över för att bättre stödja nämnderna i sitt arbete.

<p>▶ Sker det någon samordning av arbetet mellan nämnderna?</p>	<p>Nej. Inga nämndsgemensamma mål har kunnat identifieras. Samordning mellan nämnderna är enligt denna granskning ett tydligt förbättringsområde för kommunstyrelsen.</p>
<p>▶ Genomför kommunstyrelsen och nämnderna en tillräcklig uppföljning av arbetet som genomförs inom den egna nämndens verksamhet?</p>	<p>Delvis. Användandet av Stratsys behöver förbättras.</p> <p>Kommunstyrelsen genomför ingen analys av uppföljningen av kommunens samlade miljöarbete med förslag på nya insatser och åtgärder där uppföljning pekar på att målen inte kommer nås.</p>

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att:

- ▶ Säkerställa att tjänstepersoner och förtroendevalda har god kännedom om hållbarhetsfrågor samt Ystads kommuns miljöprogram. Detta är särskilt viktigt i ingåendet av en ny mandatperiod.
- ▶ Tydliggöra hållbarhetsombudens uppdrag.
- ▶ Tydliggöra kommunstyrelsens roll och uppgifter utifrån miljöprogrammets strategiska mål.
- ▶ Säkerställa att samordning mellan nämnder sker där så är lämpligt i kommunens samlade miljöarbete.
- ▶ Genomföra en årlig analys i samband med uppföljningen av kommunens samlade miljöarbete i enlighet med miljöprogrammet. Med hjälp av analysen där så är lämpligt fatta beslut om uppdrag och nya prioriteringar för att nå målen i miljöprogrammet.

Vi rekommenderar nämnderna att:

- ▶ Tydliggöra hur nämnden bland annat genom målstyrning och konkreta aktiviteter ska arbeta för att målen i miljöprogrammet uppfylls.
- ▶ Förbättra användningen av det verksamhetssystem för uppföljning som Ystads kommun valt för sin uppföljning av mål och styrande dokument.

Ystad 25 januari 2023

Carl-Henrik Sölvinger

EY

Tilda Nilsson

EY

5. Källförteckning

Intervjuade funktioner

- ▶ Presidium, hållbarhetsutskottet
- ▶ Miljö- och klimatstrateg
- ▶ Kvalitetsstrateg
- ▶ Hållbarhetsombud, social omsorg
- ▶ Hållbarhetsombud, kultur och utbildning

Analyserade dokument

- ▶ Hållbarhetsbokslut 2021
- ▶ Delår 2 2022 för kommunstyrelsen och samtliga nämnder
- ▶ Uppföljning ur Stratsys för tertial 2 2022 för kommunstyrelsen och samtliga nämnder
- ▶ Delegationsordning för kommunstyrelsen
- ▶ Översiktsplan Kommunen Ystad 2030
- ▶ Fördjupade översiktsplaner: Staden Ystad 2030 och Svarte
- ▶ Folkhälsoprogram för Ystads kommun
- ▶ Inköpsstrategi för Ystads kommun och helägda bolag
- ▶ Handlingsplan för förvaltning och skydd av kusten
- ▶ Ystads kommuns riktlinjer för bostadsförsörjning 2018-2022
- ▶ Naturvårdsprogram för Ystads kommun
- ▶ Trafikstrategi 2019-2030 för Ystads kommun
- ▶ Strategier och riktlinjer för parkering
- ▶ Cykelstrategi
- ▶ Cykelplan 2018-2028
- ▶ Gemensam kretsloppsplan 2021-2030
- ▶ Vattenplan

6. Revisionskriterium

6.1. Kommunallagen (2017:725)

Det är enligt 6 kap. 1 § styrelsens uppgift att leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnder. Kommunstyrelsen ska, enligt 6 kap. 2 §, uppmärksamt följa de frågor som kan inverka på kommunens utveckling och ekonomiska ställning.

Kommunallagens 6 kap 6 § anger att nämnderna inom sitt ansvarsområde ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med Kommunfullmäktiges mål och riktlinjer, samt i enlighet med lagar och författningar som gäller för verksamheten.

6.2. Kommunstyrelsens reglemente

I kommunstyrelsens reglemente 22 § framgår det att styrelsen ska ansvara för det strategiska hållbarhetsarbetet vilket inkluderar ansvaret för övergripande styrdokument, ansvaret för att lägga fram förslag till energiplan enligt lagen om kommunal energiplanering och energi- och klimatrådgivning.

7. Bilaga 1

Sammanställning över nämndsmål och aktiviteter kopplade till miljöprogrammets övergripande mål.

Styrelse/nämnd	Mål kopplade till miljöprogrammets övergripande mål	Prognos helår	Aktivitet
Kommunstyrelsen Ledning och utveckling	Inga kopplade mål		Införande av Ystadmodellen i Ledning & Utveckling som en del i arbetet med de globala målen
Barn- och Utbildningsnämnden	<i>Hållbara, jämlika och attraktiva inne och utemiljöer, som skapar lust till rörelse och en hälsofrämjande livsstil, vilket ger förutsättningar för ökad måloppfyllelse</i>	●	Skapa inne- och utemiljöer med hög tillgänglighet och högt pedagogiskt värde
Gymnasienämnden	<i>Ystad Gymnasium och Vuxenutbildningen ger den som vill och kan, förutsättningar för fortsatta studier och/eller anställning</i>	●	Inga kopplade aktiviteter
	<i>Ystad Gymnasium och Vuxenutbildningen erbjuder, för studerande och personal, en god och inspirerande arbetsmiljö som positivt påverkar studier och samspelet mellan människor</i>	●	Arbeta för en hög trygghetskänsla hos både elever och personal Verka för god organisatorisk och social arbetsmiljö genom olika aktiviteter och insatser
Kulturnämnden	<i>Kulturen är tillgänglig för alla, för stad och landsbygd och för barn och äldre</i>	●	Inga kopplade aktiviteter
Myndighetsnämnden	<i>Genom funktionella och relevanta trafikföreskrifter upprätthåller vi ett tillgängligt och tryggt trafiksystem för hållbar tillväxt och tillgänglighet för alla målgrupper, som möter såväl invånares som besökare och näringslivets behov</i>	●	Systematiskt hålla relevanta lokala trafikföreskrifter aktuella och identifiera behov av nya att föreslå
			Söka sätt att reglera cykeltrafik på Stora Östergatan
			Åtgärder för att minska parkeringsproblematiken i Västra Sjöstaden

			Trafikföreskrifter för att öka omsättning på parkering i centrum och därigenom öka tillgängligheten
	<i>Lösning fokuserat lotsar vi fram komplexa projekt och ger möjliggörande råd inom de lagrum som finns</i>	●	Inga kopplade aktiviteter
	<i>I myndighetsutövningen verkar vi för arkitektur, form och design som bidrar till ett hållbart, jämlikt och mindre segregerat samhälle med omsorgsfullt gestaltande livsmiljöer</i>	●	Uppdatera tillsynsplan för att även innehålla IMD och OVK samt innehålla en behovsutredning (tillräckligt med personal i förhållande till ärenden)
			Råd och riktlinjer för enkelt avhjälpta hinder ska tas fram
			Genomföra workshop tillsammans med stadsarkitekten om hur gestaltungsfrågor kan bevakas i samband med bygglovsprövning
Samhälls- byggnadsnämnden	<i>Vi arbetar strategiskt för att kvalitet och attraktivitet ska utvecklas hållbart i hela kommunen, såväl i staden som i byar och på landsbygden</i>	●	Rådgivning och lösningar i kulturmiljönaturvård och klimatanpassningsfrågor genom hela investerings- och exploateringsprocesser
			Påbörja en fördjupad översiktsplan för Köpingsbro/Nybrostrand med projektplan, uppdrag och tidig dialog
			Färdigställa förslag till landsbygdsstrategi
			Genomföra en omgång av ansökningar om samhällsbyggnadsbidrag
			Ta fram riktlinjer för hantering av kommunal belysning utmed statliga och enskilda vägar
			Handlingsplan för kommunala ytor som arrenderas ut eller annekterats

		Förbättra belysning på lekplatser i byar och ytterområde
		Utreda en möjlighet till lokal transport inom Kåseberga
		Ta fram förstudie inför framtagande av grönplan
		Undersöka sätt att möjliggöra ett friggebodsreglerna kan tillämpas på arrendeställena Sandskogen
		Samlingslokaler och bygdesgårdar - hyresjämförelser
		Inga kopplade aktiviteter
	<i>Vi driver effektiva exploaterings- och planeringsprocesser för omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer som tillgodoser bostadsmarknadens och näringslivets behov</i>	
		Glemmingebro Vattenverk byggs om enligt plan
		Färdigställa VA-utbyggnad Bjäresjö-Hunnestad
		Ta fram datamodell för avlopps- och dagvattensystem
		Ta fram en dagvattenpolicy
		Påbörja projektering för VA-utbyggnad i sydöstra kommunen
		Inmätning av brunnar för datamodell till VA-enheten
		Bidra till minskad näringsbelastning, ökad kunskapsspridning samt fortsatt miljöövervakning av vattenkvalitet
	<i>Vi driver utveckling som säkerställer god vattenkvalitet i vattenmiljöer, dricksvattenförsörjning på sikt och dagvattensystem med beredskap för ett förändrat klimat</i>	

	Genomföra LONA-projekt våtmark/tvåstegsdike vid Viga-vägen i Köpingsbro
	Genomföra marinbiologiska kontroller inom kontrollprogrammet för kustskydden
	Ökad kunskap och lösningsfokuserade åtgärder för skyfallshantering och dagvattenhantering i fysisk planering utifrån Dagvatten- och skyfallsplan
	Säkerställa dricksvattenkvalitet avseende bekämpningsmedelsrester
	Påbörja projektering av Stora Östergatan (byte av VA ledningar)
	Åtgärder för att minska belastning på Sjöhog reningsverk
<i>Vi erbjuder och utvecklar parker, kultur- och naturmiljöer samt rekreationsområden för olika gruppers behov, genom att förmedla och förädla de tillgångar som kommunen har</i>	Bygga om Fritidsparken
	Utveckla parkmiljöerna i Trädgårdstaden genom nyplanteringar och en skötsel som på sikt ska skapa spännande, rekreativa gröna miljöer inom ett bostadsområde
	Revidera och anta lekmiljöprogram
	Ta fram program för hundrastplatser
	Ta fram kulturmiljöunderlag vid utveckling av natur- och kulturmiljöer
	Sammanställa underlag, ta fram en projektplan, ansöka om bidrag och upphandla konsult för

		kommande kulturmiljöprogram
		Medverka till att områden för friluftsliv beaktas i planeringen
		Genomföra LONA-projektet inventering av invasiva främmande arter på kommunal mark
		Rådgivning i kulturmiljö-, naturvård- och klimatanpassningsfrågor i bygglovsprocessen
		Deltagande i förstudie för grönplan
		Norra Promenaden utredning - vattendrag, trädbestånd, översiktlig gestaltning för framtida upprustning
		Påbörja utredning av Åvallaparken
<i>Vi sköter om och utvecklar stadskärnans attraktivitet så den upplevs levande, funktionell och trygg för invånare och besökare</i>	●	Inga kopplade aktiviteter
<i>Vi upprätthåller ett ändamålsenligt, klimatsmart och tryggt trafiksystem för hållbar tillväxt och god tillgänglighet för alla målgrupper, som möter såväl invånarens som besökarens och näringslivets behov</i>	●	Inga kopplade aktiviteter
<i>Vi bidrar till ett resurseffektivt samhälle med hälsosamma, giftfria miljöer och begränsad klimatpåverkan</i>	●	Medverka till ökad resurseffektivitet i byggprocesser
		Delta i regionala, nationella och internationella projekt rörande klimatanpassning och minskad klimatpåverkan
		Starta utredningar för att ta fram tillståndsansökan för nya kustskydd

			Delta i samordnad luftkvalitetskontroll
			Använda bytestjänsten Myloc när möbler och annan inredning införskaffas
			Påbörja detaljprojektering och fortsatt utredning erosionsskydd vid Sjöhögs reningsverk
Socialnämnden	<i>Vi tror på människans egen förmåga att leva ett självständigt liv (förhållningssätt)</i>		Inga kopplade aktiviteter

8. Bilaga 2

Sammanställning av enkätfrågor.

- ▶ Jag är:
  - ▶ *Förtroendevald*
  - ▶ *Tjänsteperson*

- ▶ Uppge vilken nämnd/nämnder du tillhör:
  - ▶ *Barn- och utbildningsnämnden*
  - ▶ *Gymnasienämnden*
  - ▶ *Kommunstyrelsen*
  - ▶ *Kulturnämnden*
  - ▶ *Myndighetsnämnden*
  - ▶ *Samhällsbyggnadsnämnden*
  - ▶ *Socialnämnden*

- ▶ Uppge vilken förvaltning du arbetar i:
  - ▶ *Ledning och utveckling*
  - ▶ *Social omsorg*
  - ▶ *Kultur och utbildning*
  - ▶ *Samhällsbyggnad*

- ▶ Hur god kännedom har du om Ystads kommuns miljöprogram?
  - ▶ *Stor kännedom*
  - ▶ *Viss kännedom*
  - ▶ *Ingen kännedom*

- ▶ Enligt din uppfattning, inom vilket av de fem strategiska miljömålen behöver kommunen göra mest för att nå målen, dvs där mest arbete återstår?
  - ▶ *Vattenmiljöer i balans*
  - ▶ *Hållbart nyttjande av markresurser*
  - ▶ *Rik natur och kulturmiljö*
  - ▶ *En giftfri miljö*
  - ▶ *Ett mer resurseffektivt arbete och begränsad klimatpåverkan i ett klimatsäkert samhälle*
  - ▶ *Vet ej*

- ▶ Enligt din uppfattning, hur stor påverkan har miljöprogrammet i styrningen av din nämnds/förvaltnings verksamhet?
  - ▶ *Stor påverkan*
  - ▶ *Viss påverkan*
  - ▶ *Ingen påverkan*

- ▶ Enligt din uppfattning, samordnas miljöarbetet mellan nämnderna i tillräcklig utsträckning?
  - ▶ *Ja*
  - ▶ *Nej*
  - a. Om ja, beskriv på vilket sätt arbetet samordnas
  - b. Om nej, vad i samordningen kan utvecklas?

- ▶ Görs det någon uppföljning av nämndens/förvaltningens arbete med miljöprogrammet?
  - ▶ *Ja*
  - ▶ *Nej*
  - a. Om ja, hur säkerställer nämnden att det beslutade miljöprogrammet följs?

- ▶ Brukar du ta del av kommunens hållbarhetsbokslut?
  - ▶ *Ja*
  - ▶ *Nej*
  - ▶ *Känner inte till dokumentet*

- ▶ Enligt din uppfattning, avsätts tillräckliga resurser (t.ex. personal, medel, tid) för att nå målen i miljöprogrammet med sikte på 2025?
  - ▶ *Ja*
  - ▶ *Nej*
  - a. Om nej, vad krävs ytterligare för att nå de utsatta målen?